

מסורת הש"ס

- (א) [נעליה כח: ושי"ג],
(ב) [נשבעות לד: מוא: מנח],
(ג) [נעליה כח: ושי"ג] (ד) [נעליה
לח: (ה) [נעליה כח: ושי"ג]

הגהות הב"ח

- (א) גב' תבענא ליה דבינא:
(ב) שם מי אמר לכו
(ג) יומקן: (ו) רשב"ם
ד"ה לאחריני וכו' דמשמע
ליה לא אמרינן אכל:
(ד) ד"ה אמר רב הונא וכו'
שאינה מוטלת עליו (נכתב)
חז"מ וכו' ק"ל לבסריא:
(ה) בא"ד איז נטון אל
לג סקליה עליו לבסות
הדבר והלכן וכו' מהני מילי
למחוק וכו' לא אמרינן
ליה וכו' אמרו לא אמרינן
שמה: (ו) ד"ה אכל וכו'
באספמיה כדאמרינן דוקא
(ז) ד"ה ויצא לטעו וכו' דוקא
קאמר רבי יהודה שיבא:
(ח) חז"מ וכו' לומדי וכו' ולומר
בה הורן ג' (ט) רשב"ם ד"ה
ליבוי וכו' וכו' דמשמע
בשמיטת מיהודה:

הגהות חו"י

- (א) רשב"ם ד"ה אמרו ליה
כו' והכל אינני שנים אותם
לכו:

מוסף רש"י

כל מילתא דמתאמר
באפי תלתא. כשהעולם
אמריו בפני שלשה המנהלים
אותה אינו נכון הרע, שזה
גילה מחלה דעמו שאם מנהל
אומר אינו מושג, דמיעד
ידע דסופה להגלות, דמנחך
מנהל את ליה וזה מנהל
למכור חה למכור עד שיעדע
(נעריין טו).

מוסף תוספות

- א. דקתני היה בגליל
והחזיק ביהודה אינה חזקה
הוא יהודה ויהודה היא
חזקה אלא מחאה שלא
בפניו היא מחאה. רשב"ם.
ב. שאם היתה נשמעת
המעצרת חזקה לכא
ולמחות, רש"י וכו'.
ג. לא משום דס"ל ברבא
שהמחאה נשמעת למרחוק
כמו החזקה [אלא]. שיטת'ם
בסם מוס' הא"ש.

ואי לא אמר למחר תבענא ליה דבינא ומפיקנא מיניה חלל פלוגי גזלן
דקאכיל לארעאי בגזלותא בלנד הרי הוא כמותן פגם בחצירו ולא
כמוסר עדות ואינה מחאה כן פ"ח. ל"א שמעתי משמועת רבי יעקב

בר יקר ועיקר פליגא גולגל הוא ואפי' הוכיר על קרקע זה שמחזיק
לאו מחאה היא שהרי לא מיחה מחמת
עצמו והרי הוא כמי שאמר פלוגי
מחזיק בקרקעות של אחרים ולפוגמו
מתכוין ולא לערער שהרי אינו מוזכר
הוא שלו אכל אס פירש דקאכיל
לארעאי בגזלותא הרי מיחה מחמת
עצמו והודיע שהקרקע שלו מחזיק
בעולה והוא מחאה ואע"ג דלא קיים
למחר תבענא ליה דבינא ופירוש הוא
למאי דקאמר דקאכיל לארעאי
בגזלותא: **אמר.** לעדים לא מימרו
ליה מחאה זו: **אמר רב זביד** הא
קאמר כו'. ולא היא מחאה דהא
לא אמרו ליה עדים מו: **רב פפא**
אמר. לעולם מחאה היא דהכי קאמר
לכו לעדים לדידיה לא מימרו אכל
לאחרים מימרו וכיון שיאמרו לאחרים
יחזרו אותן אחרים ויאמרו לו דחברך
חברא אית ליה כו': **אמר רב** לא
אמרינן ליה. לא קאי אהיכא דאמר
לכו לא מימרו ליה דהא לרב זביד
אפי' שמו לא היא מחאה וכל שכן
הכל היכא שהשיבו כדבריו אלא
מילתא באפי נפשיה היא וקאי אהיכא
דאמר לכו מחאה גמורה וזוים לומר
לו והם ענוהו לא אמרו ליה ולא חזר
וימחה אחריו כן בפני עדים אחרים:
אמר רב זביד הא **קאמר ליה** לא
אמרינן ליה. וכיון שלא יאמרו לו היה
לו לזה למחות עוד בפני אחרים
שאמרו לו ואם לא מיחה אחריו כן
הפסיד: **רב פפא** **אמר.** אין צריך
למחות עוד בפני אחרים דמחאה
מעלייתא היא דהכי קאמר ליה לדידי'
לא אמרינן שאל נלך עד מקומי:

לאחריני אמרינן כו'. רב פפא קא דייק לא מימרו ליה לא אמרינן ליה דמשמע (א) לא אמרי' ליה אכל לאחריני אמרי מדלא אמר לא
מימרו: **לא סיפוק לנו שופא.** לא יאכל דבר מפיקס דמשמע לא לו ולא לאחרים: **שופא.** דיבור כמו שופא דינוקא בשוקא או דאבוס או
דאמא (סוכה דף טו:): **אמר רב זביד** הא **קאמר כו'.** ואינה מחאה: **אמר ליה לא מפיק' שופא.** לא קאי אהיכא דאמר לכו לא תפיק לכו
שופא דהתם כ"ע לא פליגי דלא היא מחאה בין אהדרו ליה בין לא אהדרו ליה שום דיבור ומילתא באפי נפשיה הוא (א) וכגון שזוהי אותם
לאמר לו והם אמרו לא מפיקין שופא אמר רב פפא הכא דלאי מודיעין דלא היא מחאה דהא קאמר ליה לו ולא לאחרים: **אמר**
רב הונא דריב יאושע. האי נמי מחאה היא דכל מילתא דלא רמיא עליה דלינא שאינה מוטלת עליו (א) לצרר וגם אינו מפסיד אס
אומר אס לא אומר אמר לה לבני אדם ולא אדעמיה כלומר אינו נותן אל לבו שקיצל (א) הדבר עליו לכסותו והלכן אינו צריך למחות בפני
אחרים שהרי מיחה בפני בני אדם שיכולין לומר לו. והלכתא בין אמר הממחה לא מימרו ליה מידי מהני מילי למחזיק וכו' אמרו לא מפיקין
שופא בכולהו היא מחאה בר מדאמר לכו שופא דלא היא מחאה וכן פסק ר"ח: ה"ג **אמר רבא** **אמר רב נחמן**
מחאה כו'. ואע"ג דאותביה רבא לרב נחמן שיטת גמרא היא בהרבה מקומות כן. והכי פ' כי שמעה רבא מרב נחמן להך מילתא דאמרינן
בה אמר רבא אמר רב נחמן אימיניה הך מילתא ורב אשי שקייר גמרא הוא דקאמר אמר רבא אמר רב נחמן וגם מפרש הקושיוא אחרי כן
שהקשהו: **מחאה שלא בפניו היא מחאה.** ולא בעינן שישלח שלוחו למחות בפניו אלא מכיון שמיחה שלא בפניו היא מחאה שהרי יכול הדבר
לצל לאוזני ואפי' לא ידע המחזיק מחמתו של מערער לא חיישין מאחר שמיחה זה כהוגן: **איסיביה רבא** (לר"י) **אמר רבי יהודה כו'.** ואי
קשיא דאפרין מסיפא לסייע מרישא דהא אוקימנא מחאה שלא בפניו היא מחאה איכא למימר דרבא מוקי לה לרישא במילי אחרים: **אלא כדי**
שיאה כו'. טעמא דרבי יהודה לאו משום דמלת שני מיוחדת אינש בשטריה אלא כדמפרש כדי שיאה כו' וטעמא דחזקה לדידיה משום דלא
שציק איניש דאכלי ארעיה בלא רשותו אפי' שעה אחת ושחיק אלא לכן האריכו שלש שנים שפעמים שהמעצרת חזקה מהלך שנה ולא
יצא ערער שלו לאוזני עד ג' שנים ולאפלוגי את"ק אתא דלא חיישין לשעת חירות וחזקה בפניו מיד היא חזקה הואיל ולא מיחה מיד
מדחלי טעמא באספמיה (א) לקמן בפרקין [מא]. **ויצא לשנה אחרת.** קס"ד דרבא דוקא קאמר (א) שיצא המערער עצמו וימחה בסוף ג' בפניו של
מחזיק אלא מחאה שלא בפניו לא היא מחאה והלכן חזקה שלא בפניו לא מיחוי חזקה. ואע"ג דלרבי יהודה היא חזקה בזה כי לא
בצירא ליה כרבי יהודה דר' יהודה מנריכו לילך ולערער ולרצא לא נצריכו אלא מתוך שאינו יכול למחות באספמיה גם המחזיק לא יכול
להחזיק: ואי ס"ד. דאין צריך לשלוח שליח ולמחות בפניו בעדים אלא ימחה במקום שהוא שם ואם יצא הדבר לאוזני יצא למה ליה למיח
עד מקום המחזיק לא לשלוח שליח למחות בפניו: **ליסיב אדוכסיה.** באספמיה ולימחי בפני עדים שהרי יכולין ללכא ולומר לו (א) צוק ג'
אס ילכו: ומשני **עלה טובה קמ"ל דגייסי.** הוא עצמו ונשקול קרקע ופירומו מיד המחזיק שאם ימחה במקומו ולא ילך ויציא עכשיו מידו
הפירות שאכל המחזיק ויציא ממנו בטורח דקשה גזל הנאכל [ומיין פט.]. ומיהו לאו דוקא מנריך ליה רבי יהודה ללא הכי קאמר לא אמרו
לצריך ג' שנים אלא כדי שאם יהיה המערער באספמיה ומשהחזיק זה יאכל הקול ויודיעוהו בשנה שניה וימחה בתחלת שלש ויכול הדבר ללא
לאוזני של מחזיק בסוף שנה שלישית ואז יש ההא למערער שאם ירצה הוא עצמו ללא בסוף שלש ויקח קרקע ופירות מעכשיו בלא דין
ודברים: והא **אמר רבא** **מחאה שלא בפניו היא מחאה.** לעיל [מא] פסק רבא הלכתא הכי: ומשני **בסר דשמעיה מרב נחמן.** ומירך לו
תשובה שהשיבא פסק רבא הכי: ה"ג **מי שמיע לכו מרבי יוחנן מחאה כדמה.** בפני כמה בני אדם: כל מילתא. של גנאי: **דמחאמרא באפי תלתא**
לום בה משום לינשא בישא. אס יחזרו ויאמרו לזה כך אמר פלוגי עליו. וטעמא כדמפרש בערינן גיש בערינן [מא]. חזק חזקא אית ליה ואמר
אזי התם [מא]: דכל מילתא דעבידא לאיגלווי לית בה משום לינשא בישא. והלכך גבי מחאה נמי מילתא דעבידא לאיגלווי בעינן כדי שיהיה המחזיק
בשטרו ולהכי פליגי מ"ד בפני שנים לית ליה דרבה בר רב הונא דעבידא תלתא דהא אפי' בתרי עבידא לאיגלווי והוא מחאה בפני שנים

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא ל"א.

רב פפא **אמר** לדידיה לא תימרון לאחריני תימרון. נראה לר"י
דרב פפא אית ליה שפיר דשמואל דאמר לעיל מיחה בפני בני
אדם שאין יכולין לומר לו לא היא מחאה דהתם מיירי בחולה חזקן
שלעולם לא ילך למקום שמחזיק שם אכל הכא ילכו למקום המחזיק
ויגידו לבני העיר ויאמרו לו והוא

מחאה: **ל"יתיב** אדוכתיה ולימחי. תימנה דאפרין מר' יהודה לסייעיה
מרצנן דמוכס לעיל דסברי מחאה
שלא בפניו הוא מחאה * ואור"י דרצא
היה טועה וס"ד דכלל מקום
שהחזקה נשמעת גם המחאה נשמעת
וכמו שהחזקה (א) מיהודה לאספמיה
ה"ג מחאה ואפילו הכי א"ר יהודה
שיצא בפניו וימחה ורצנן סברי אפי'
מיהודה לגליל אין החזקה נשמעת
לכן לא היו חזקה אכל מיהודה ליהודה
נשמעת והיו חזקה עד שיצא בפניו
וימחה ולכ"ע שלא בפניו לא היו
מחאה ורב נחמן דאליטריך לשנוי
ענה טובה קמ"ל ולא שני ליה דלא
מני למיחא אדוכתיה לפי שהמחאה
אינה נשמעת אלא בצותה מדינה
משום דלכתי תקשי ליה אמאי מנריך
רבי יהודה ללא בפניו ילך עד המדינה
שהמחזיק שם וימחה דמדלא קמני
ויצא לשנה אחרת וימחה ויודיעוהו
משמע שצריך ללא בפניו כדפרשית:
ח"ג מכלל דלא סבירא ליה הא
אמר רבא **מחאה שלא בפניו.**
ולא גר' והא אמר רבא אמר ר"י:
לית

רבא לרב נחמן מכלל דלא סבירא ליה דמחאה היא מחאה
והאמר רבא מחאה שלא בפניו היא מחאה בחר דשמעה מרב
נחמן סברה אשכחניהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר' יוחנן אמר להו
מי אמר (א) ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן מחאה
הפני שנים ר' אבהו אמר ר' יוחנן מחאה בפני שלשה לימא בדרבה בר רב
הונא קא מיפלגי * דאמר רבה בר רב הונא וכל מילתא דמתאמרא באפי תלתא
לית

לאחריני אמרינן ליה לא אמרינן ליה דמשמע (א) לא אמרי' ליה אכל לאחריני אמרי מדלא אמר לא
מימרו: **לא סיפוק לנו שופא.** לא יאכל דבר מפיקס דמשמע לא לו ולא לאחרים: **שופא.** דיבור כמו שופא דינוקא בשוקא או דאבוס או
דאמא (סוכה דף טו:): **אמר רב זביד** הא **קאמר כו'.** ואינה מחאה: **אמר ליה לא מפיק' שופא.** לא קאי אהיכא דאמר לכו לא תפיק לכו
שופא דהתם כ"ע לא פליגי דלא היא מחאה בין אהדרו ליה בין לא אהדרו ליה שום דיבור ומילתא באפי נפשיה הוא (א) וכגון שזוהי אותם
לאמר לו והם אמרו לא מפיקין שופא אמר רב פפא הכא דלאי מודיעין דלא היא מחאה דהא קאמר ליה לו ולא לאחרים: **אמר**
רב הונא דריב יאושע. האי נמי מחאה היא דכל מילתא דלא רמיא עליה דלינא שאינה מוטלת עליו (א) לצרר וגם אינו מפסיד אס
אומר אס לא אומר אמר לה לבני אדם ולא אדעמיה כלומר אינו נותן אל לבו שקיצל (א) הדבר עליו לכסותו והלכן אינו צריך למחות בפני
אחרים שהרי מיחה בפני בני אדם שיכולין לומר לו. והלכתא בין אמר הממחה לא מימרו ליה מידי מהני מילי למחזיק וכו' אמרו לא מפיקין
שופא בכולהו היא מחאה בר מדאמר לכו שופא דלא היא מחאה וכן פסק ר"ח: ה"ג **אמר רבא** **אמר רב נחמן**
מחאה כו'. ואע"ג דאותביה רבא לרב נחמן שיטת גמרא היא בהרבה מקומות כן. והכי פ' כי שמעה רבא מרב נחמן להך מילתא דאמרינן
בה אמר רבא אמר רב נחמן אימיניה הך מילתא ורב אשי שקייר גמרא הוא דקאמר אמר רבא אמר רב נחמן וגם מפרש הקושיוא אחרי כן
שהקשהו: **מחאה שלא בפניו היא מחאה.** ולא בעינן שישלח שלוחו למחות בפניו אלא מכיון שמיחה שלא בפניו היא מחאה שהרי יכול הדבר
לצל לאוזני ואפי' לא ידע המחזיק מחמתו של מערער לא חיישין מאחר שמיחה זה כהוגן: **איסיביה רבא** (לר"י) **אמר רבי יהודה כו'.** ואי
קשיא דאפרין מסיפא לסייע מרישא דהא אוקימנא מחאה שלא בפניו היא מחאה איכא למימר דרבא מוקי לה לרישא במילי אחרים: **אלא כדי**
שיאה כו'. טעמא דרבי יהודה לאו משום דמלת שני מיוחדת אינש בשטריה אלא כדמפרש כדי שיאה כו' וטעמא דחזקה לדידיה משום דלא
שציק איניש דאכלי ארעיה בלא רשותו אפי' שעה אחת ושחיק אלא לכן האריכו שלש שנים שפעמים שהמעצרת חזקה מהלך שנה ולא
יצא ערער שלו לאוזני עד ג' שנים ולאפלוגי את"ק אתא דלא חיישין לשעת חירות וחזקה בפניו מיד היא חזקה הואיל ולא מיחה מיד
מדחלי טעמא באספמיה (א) לקמן בפרקין [מא]. **ויצא לשנה אחרת.** קס"ד דרבא דוקא קאמר (א) שיצא המערער עצמו וימחה בסוף ג' בפניו של
מחזיק אלא מחאה שלא בפניו לא היא מחאה והלכן חזקה שלא בפניו לא מיחוי חזקה. ואע"ג דלרבי יהודה היא חזקה בזה כי לא
בצירא ליה כרבי יהודה דר' יהודה מנריכו לילך ולערער ולרצא לא נצריכו אלא מתוך שאינו יכול למחות באספמיה גם המחזיק לא יכול
להחזיק: ואי ס"ד. דאין צריך לשלוח שליח ולמחות בפניו בעדים אלא ימחה במקום שהוא שם ואם יצא הדבר לאוזני יצא למה ליה למיח
עד מקום המחזיק לא לשלוח שליח למחות בפניו: **ליסיב אדוכסיה.** באספמיה ולימחי בפני עדים שהרי יכולין ללכא ולומר לו (א) צוק ג'
אס ילכו: ומשני **עלה טובה קמ"ל דגייסי.** הוא עצמו ונשקול קרקע ופירומו מיד המחזיק שאם ימחה במקומו ולא ילך ויציא עכשיו מידו
הפירות שאכל המחזיק ויציא ממנו בטורח דקשה גזל הנאכל [ומיין פט.]. ומיהו לאו דוקא מנריך ליה רבי יהודה ללא הכי קאמר לא אמרו
לצריך ג' שנים אלא כדי שאם יהיה המערער באספמיה ומשהחזיק זה יאכל הקול ויודיעוהו בשנה שניה וימחה בתחלת שלש ויכול הדבר ללא
לאוזני של מחזיק בסוף שנה שלישית ואז יש ההא למערער שאם ירצה הוא עצמו ללא בסוף שלש ויקח קרקע ופירות מעכשיו בלא דין
ודברים: והא **אמר רבא** **מחאה שלא בפניו היא מחאה.** לעיל [מא] פסק רבא הלכתא הכי: ומשני **בסר דשמעיה מרב נחמן.** ומירך לו
תשובה שהשיבא פסק רבא הכי: ה"ג **מי שמיע לכו מרבי יוחנן מחאה כדמה.** בפני כמה בני אדם: כל מילתא. של גנאי: **דמחאמרא באפי תלתא**
לום בה משום לינשא בישא. אס יחזרו ויאמרו לזה כך אמר פלוגי עליו. וטעמא כדמפרש בערינן גיש בערינן [מא]. חזק חזקא אית ליה ואמר
אזי התם [מא]: דכל מילתא דעבידא לאיגלווי לית בה משום לינשא בישא. והלכך גבי מחאה נמי מילתא דעבידא לאיגלווי בעינן כדי שיהיה המחזיק
בשטרו ולהכי פליגי מ"ד בפני שנים לית ליה דרבה בר רב הונא דעבידא תלתא דהא אפי' בתרי עבידא לאיגלווי והוא מחאה בפני שנים

(א) ל"ל לא אמרו וכו' אלא כדי
שיאה באספמיה וכו' משום
שמקום וכו'. (ב) נראה דל"ל
אפי' מתאמרא וכו'.

הכי לא מיחה ואין מחזיקין
בנכסיו. לא היא מחאה
דמילי בעלמי' קאמר אבל
כי אמר להו למחר אתבעיה
ברבא היא מחאה דקאמר
להו דאין דעמו למחול. אי
אמר להו לא תימרו ליה
דמחזיקי אמר רב זביד הא
קאמר לא תימרו ליה ולא
היא מחאה ומחזיקין. אמר
רב פפא דהא הוי מחאה
דהכי לית המערער
לעדים לדידיה לא תימרו
ליה הא לאחריני יאמרו:
אמר ליה העדים למערער
לא אמרינן ליה לפלוגי
דמחזיקי. אמר רב זביד הא
קאמר לא אמרינן ליה ולא
היא מחאה. אמר לעדים לא
תיפוק לכו שופא כלומר לא
תציאו דבר מפיקס לשום
אדם שמחזיקי. אמר רב זביד
הא קא מוהיר דלא תפיקין
שופא ולא היא מחאה.
הא דקא מוהיר המערער
הכי לעדים משום דחשבו
למחזיקי. אמר רב זביד הא
קאמר לא אמרינן ליה ולא
היא מחאה. אמר רב הונא אפי'
הכי היא מחאה משום
דכל מלתא דלא רמיא עליה
דאניש שאני מוהיר שלא
יאמר אותה ולא אדעתיה.
אמר ר' יהודה לא אמרו
(א) משום שמקום של ר'
יהודה הוא דחוק מאספמיה
מהלך שנה להכי משער
בהאי גזנא. מכלל דלא ס"ל
כרב נחמן והא אמר רבא
לעיל הלכתא מחאה שלא
בפניו היא מחאה. ומשני
בחר דשמעה מרב נחמן
הכי דקא מנריך מחזיקי הכי
סברה כוותיה דרב נחמן
דשלא בפניו היא מחאה
אבל מעיקרא ס"ל דלא
היא מחאה ומש"ה הוה
מותיב ליה הכי: בכמה.
כל מלתא של
גנאי דמתאמרא באפי תלתא
באפי תרי והני תרי אמרי לה
לאחרינא אית בייה משום
לינשא בישא:

ולענין

עין משפט גר מצוה

פח א ב ג ד מיי פ"א
מח' טעון וטעון הל' ו'
ופ"ו הלכך ד סמך עשין לא
טוע"ע ח"מ פ"י קמו טעוף
ו ס"י טע טעוף יא:
פח ה מיי פ"א מהל'
טעון וטעון הל' ח
טוע"ע טע פ"י א:
צ ו מיי פ"ו מח' דעות
הלכה ה סמך לאין ט:

רבינו גרשום

הכי לא מיחה ואין מחזיקין
בנכסיו. לא היא מחאה
דמילי בעלמי' קאמר אבל
כי אמר להו למחר אתבעיה
ברבא היא מחאה דקאמר
להו דאין דעמו למחול. אי
אמר להו לא תימרו ליה
דמחזיקי אמר רב זביד הא
קאמר לא תימרו ליה ולא
היא מחאה. אמר לעדים לא
תיפוק לכו שופא כלומר לא
תציאו דבר מפיקס לשום
אדם שמחזיקי. אמר רב זביד
הא קא מוהיר דלא תפיקין
שופא ולא היא מחאה.
הא דקא מוהיר המערער
הכי לעדים משום דחשבו
למחזיקי. אמר רב זביד הא
קאמר לא אמרינן ליה ולא
היא מחאה. אמר רב הונא אפי'
הכי היא מחאה משום
דכל מלתא דלא רמיא עליה
דאניש שאני מוהיר שלא
יאמר אותה ולא אדעתיה.
אמר ר' יהודה לא אמרו
(א) משום שמקום של ר'
יהודה הוא דחוק מאספמיה
מהלך שנה להכי משער
בהאי גזנא. מכלל דלא ס"ל
כרב נחמן והא אמר רבא
לעיל הלכתא מחאה שלא
בפניו היא מחאה. ומשני
בחר דשמעה מרב נחמן
הכי דקא מנריך מחזיקי הכי
סברה כוותיה דרב נחמן
דשלא בפניו היא מחאה
אבל מעיקרא ס"ל דלא
היא מחאה ומש"ה הוה
מותיב ליה הכי: בכמה.
כל מלתא של
גנאי דמתאמרא באפי תלתא
באפי תרי והני תרי אמרי לה
לאחרינא אית בייה משום
לינשא בישא:

(א) ל"ל לא אמרו וכו' אלא כדי
שיאה באספמיה וכו' משום
שמקום וכו'. (ב) נראה דל"ל
אפי' מתאמרא וכו'.